

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ – БЛАГОЕВГРАД
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ – КАТЕДРА „МЕНИДЖМЪНТ И МАРКЕТИНГ“

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Филипова

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по научната специалност „Икономика и управление /индустрия/“, професионално
направление 3.7. Администрация и управление

на тема:

„Проблеми на заетостта в промишлеността“
разработен от докторант в редовна форма на обучение
Гергана Крумова Йочева

*Рецензията е изготвена съгласно заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“
№ 1834/09.09.21 г.*

I. Обща оценка на кандидата

Гергана Йочева е докторант в редовна форма на обучение по научната специалност „Икономика и управление /индустрия/ в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Стопанския факултет при ЮЗУ “Н. Рилски”- Благоевград. От представения за оценка дисертационен труд и публикациите, свързани с него е видно, че докторантката притежава формиранни изследователски качества и добра подготовка в изследваната от нея предметна област. Също така има богат практически опит в областта на националната статистика. Кандидатът работи от месец септември 2008 г. в Териториално статистическо бюро “Югозапад” към Национален статистически институт. Към настоящия момент заема длъжността главен експерт в СИ – Благоевград, сектор “Икономическа и бизнес статистика” и има богат дългогодишен опит в областта на

леката промишлеността, програмите по заетостта и икономическата и бизнес статистика. Опит в държавната администрация е придобила в Областна администрация – Благоевград и Дирекция „Регионална служба по заетостта” – Благоевград към Агенцията по заетостта. Кандидатът има добри професионални и лични връзки с регионални органи на държавната и местната власт, научни, културни и образователни институции, неправителствени организации, средства за масова информация, частни фирми и предприемачи.

II. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на Гергана Йочева има за предмет на изследване проблемите на заетостта в промишлеността. Дисертационният труд е в обем от 321 стандартни страници, от които 35 страници са приложения към него. Структурата на дисертационния труд като цяло е логично изградена. Той е структуриран и балансиран правилно - включва увод, обосноваващ актуалността и значимостта на избраната тема, три глави, заключение, приложения, списък на литературните източници и списък с таблиците и фигурите. При извеждане и доказване на авторовата теза в основния текст са използвани 2 таблици и 61 фигури, а в приложенията 82 таблици.

Използваната литература е разнообразна, достатъчна и определено фокусирана върху изследвания научен проблем. Тя е използвана уместно и коректно, което е свидетелство за етичност на кандидата и неговата добра литературна осведоменост. В литературната справка са посочени 307 източника.

Дисертационният труд е представен във вид и структура, съответстващи на изискванията и критериите за подобен вид разработки.

III. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на актуален и значим за управленската и икономическа практика проблем, а именно изследване и анализ на факторите, които влияят върху заетостта в промишлеността, идентифициране на основните проблеми и разработването на модел за намаляване влиянието на външните фактори за осигуряване на трайна заетост в промишлеността.

Съдържанието на дисертационния труд дава основание да се посочи, че е изграден съобразно разработена и изпълнена от докторанта структура, позволяваща прилагането на последователен и логически обоснован подход. Отличава се с балансираност и съответствие с поставената цел. В **първа глава** са представени основните теоретични постановки относно същността и характерните черти на промишлеността. Акцентът е поставен върху влиянието на приватизацията върху промишлеността и неблагоприятните последствия в страната. В тази връзка са поставени въпросите за същността, компонентите и особеностите на промишления отрасъл. Специално внимание е отделено на въпросите, свързани с предприемачеството и конкурентоспособността на промишлените предприятия, както и на структуроопределящите отрасли по отношение на Класификацията на икономическите дейности. Изведени са основните характеристики и проблеми на промишления отрасъл.

Във **втора глава** е обоснована същността и особеностите на заетостта в промишлеността. Вниманието е фокусирано върху въпроса за влиянието на човешките ресурси и реструктуриране в заетостта, тъй като човешкият ресурс се явява важен капитал в дейността на едно предприятие. Определени са особеностите, проблемите и решенията свързани със заетостта и пазара на труда в условията на кризи. Направен е сравнителен анализ на заетостта в страните от ЕС и извън него. Представено е правното регламентиране на заетостта и промишлеността в страната и по-специално някои моменти от международното законодателство – директиви, регламенти, закони и пр.

В **трета глава** е предложена методика за анализ на заетостта в промишлеността. С прилагането на тази методика е направена оценка на състоянието на заетостта в промишлеността в България и област Благоевград. Анализирани са и са оценени социално-икономическите фактори, влияещи върху заетостта в сектор промишленост. На базата на осъществено изследване на нагласите сред собственици и мениджъри на промишлени предприятия на територията на област Благоевград и на нагласите сред работещите лица в предприятията в промишления отрасъл на територията на област Благоевград е направен сравнителен анализ. На тази основа са изведени основните проблеми на заетостта в промишлеността в Благоевград. Разработен е модел за намаляване влиянието на външните фактори за осигуряване на трайна заетост в промишлеността.

В заключението са обобщени постигнатите резултати, формулирани са основните изводи и насоките за бъдещи изследвания в разглежданата предметна област.

Намирам **научноизследователската рамка** за правилно изградена. Авторката формулира и защитава своята основна изследователска теза, като систематизира и осмисля съществуващите концепции, правилно ги интерпретира и в повечето случаи заема аргументирана позиция.

Стилът на изложението е стегнат и прецизен, като текста е написан на разбираем научен език. Данните и резултатите са систематизирани графично в основния текст. Като цяло дисертационният труд се отличава с прецизност, логическа последователност, задълбоченост на изследването и стремеж да се разкрият проблемите и да се посочат подходите и методите за решаването им.

Използваният инструментариум е адекватен на проблематиката, базиран на метода на анализ и синтеза, емпирични наблюдения, статистически методи – групировка, таблични и графични изображения, корелационен, регресионен и факторен анализ, анкетен метод, проверка на хипотези, SWOT анализ, проучване на терен и експертен опит, картографски метод.

Авторефератът със своето съдържание отразява точно и разкрива основните моменти и идеи в дисертацията. В посочения списък с публикации и тяхната структура личи целенасоченост, а броят им е повече от достатъчен.

IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд на докторант Гергана Йочева притежава безспорни научни достойнства. **Приносните моменти** могат да се групират в три отделни направления: такива с теоретико-методологичен характер, такива с теоретико - приложен характер и такива с практико-приложен характер.

Научните приноси с теоретико-методологичен характер, които се откриват в дисертационния труд са свързани с: обогатяване на научното познание по отношение развитието на заетостта в индустриалния сектор и извеждане на основните проблеми на заетостта в промишлеността .

Научните приноси с теоретико - приложен характер са свързани с: допълване на теорията и практиката на заетостта в промишлеността с характерни формулировки,

разкриващи се в устойчивото развитие на индустрията в страната и дефиниране на възможностите и потребностите за устойчивото развитие на сектора.

В практико-приложен план съдържащите се приноси касаят следното: обосноваване на зависимостта на заетостта в промишлеността, извеждане на резултатите от конкретни статистически данни и оценка на влиянието на заетостта в промишлеността в област Благоевград; определяне на основните проблеми на заетостта, разработване и апробиране на управленски модел за развитие на заетостта в промишлеността, отразяващ всички основни етапи при съвместното управление и развитие на сектора от всички ключови заинтересовани страни.

Основните научни и научно - приложни приноси са формулирани правилно и точно разкриват постигнатите научни и приложни резултати. Те са дело на самостоятелни и целенасочени научни търсения и доразвиват в теоретичен и практичен аспект съществуващото научно познание в областта на контрола на строителни проекти.

V. Критични бележки, препоръки и въпроси по дисертационния труд

Към докторантката Гергана Йочева имам следните препоръки:

1.Изхождайки от това, че темата е значима и засяга актуалните проблеми на заетостта в промишлеността считам, че тя би предизвикала по - широк научен интерес. Поради тази причина препоръчвам получените резултати да се популяризират в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни.

2.В бъдеще да анализира, изследва и съпостави проблемите на заетостта в промишлеността с други страни в Европа, с цел идентифицирането на успешни практики и тяхното прилагане в България.

VI. Обобщена оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Гергана Йочева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград. С него докторантката показва способност за провеждане на самостоятелно изследване и е постигнала теоретични и приложни резултати, представляващи принос към науката и практиката. Предложената разработка е сериозен

изследователски труд, който заслужава висока оценка. С написания дисертационен труд и публикациите към него докторант Гургана Йочева покрива минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Гореизложеното ми дава основание да изразя своята **положителна оценка за дисертационния труд и да предложи на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Икономика и управление“ /индустрия/ на Гургана Крумова Йочева.**

17. 09. 2021 г.

Изготвил становището:.....

(проф. д-р Милена Филипова)

SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI” – BLAGOEVGRAD
ECONOMIC FACULTY – MANAGEMENT AND MARKETING DEPARTMENT

OPINION

by Professor Milena Filipova Ph.D.

in relation to the dissertation thesis for awarding the education and scientific degree of Doctor of Philosophy in the scientific specialty of Economics and Management /Industry/, professional sphere 3.7. Administration and Management

subject:

„Problems of employment in the industry“

developed by the fulltime Ph.D. student

Gergana Krumova Yocheva

This review has been drawn up pursuant to Order of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski” 1834/09.09.21.

I. General evaluation of the candidate

Gergana Yocheva is a fulltime PhD student in English in the scientific specialty of Economics and Management /Industry/ at the Management and Marketing Department of the Economic Faculty of South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad. It is evidenced by the dissertation submitted for evaluation and from the publications related to it that the doctoral student has formed research skills and abilities and has good preparation in the field of his research subject. She also possessed rich practical experience in the field of националната статистика. Кандидатът работи от месец септември 2008 г. в Териториално статистическо бюро “Югозапад” към Национален статистически институт. Към настоящия момент заема длъжността главен експерт в СИ – Благоевград, сектор “Икономическа и бизнес статистика” и има богат дългогодишен опит в областта на леката промишлеността, програмите по заетостта и икономическата и бизнес статистика. Опит в държавната администрация е придобила в Областна администрация – Благоевград и Дирекция „Регионална служба по заетостта” – Благоевград към Агенцията

по заетостта. Кандидатът има добри професионални и лични връзки с регионални органи на държавната и местната власт, научни, културни и образователни институции, неправителствени организации, средства за масова информация, частни фирми и предприемачи.

II. General presentation of the dissertation

The dissertation of Gergana Yocheva has as its subject of research the problems of employment in the industry in Bulgaria. The total volume of the dissertation is 321 standard pages of which 35 pages constitute appendices thereof. The structure of the dissertation thesis as a whole is logically composed. It is correctly structured and balanced – it includes an introduction justifying the actuality and importance of the selected subject, three chapters, conclusion, appendices, list of literary sources and list of tables and figures. Upon elaborating on and proving the author's thesis, 2 tables and 62 figures have been used in the body text, and 82 tables in the appendices.

The literary references used are various, adequate and specifically focused on the scientific problem explored. They have been pertinently and correctly used, which is evidence of the candidate's ethic and of his good awareness and knowledge of literature. In the literature references 307 sources have been specified.

The dissertation has been presented in type and structure corresponding to the requirements and criteria for similar elaborations.

III. Assessment of the form and contents of the dissertation

The dissertation thesis is devoted to an up-to-date and important for managerial and economic practice problem, а именно изследване и анализ на факторите, които влияят върху заетостта в промишлеността, идентифициране на основните проблеми и разработването на модел за намаляване влиянието на външните фактори за осигуряване на трайна заетост в промишлеността.

The content of the dissertation provides grounds to conclude that it has been built in accordance with a developed and implemented by the doctoral student structure enabling the application of a consistent and logically founded approach. It stands out with balance and conformity with the goal set. В **първа глава** са представени основните теоретични

постановки относно същността и характерните черти на промишлеността. Акцентът е поставен върху влиянието на приватизацията върху промишлеността и неблагоприятните последиствия в страната. В тази връзка са поставени въпросите за същността, компонентите и особеностите на промишления отрасъл. Специално внимание е отделено на въпросите, свързани с предприемачеството и конкурентоспособността на промишлените предприятия, както и на структуроопределящите отрасли по отношение на Класификацията на икономическите дейности. Изведени са основните характеристики и проблеми на промишления отрасъл.

Във **втора глава** е обоснована същността и особеностите на заетостта в промишлеността. Вниманието е фокусирано върху въпроса за влиянието на човешките ресурси и реструктуриране в заетостта, тъй като човешкият ресурс се явява важен капитал в дейността на едно предприятие. Определени са особеностите, проблемите и решенията свързани със заетостта и пазара на труда в условията на кризи. Направен е сравнителен анализ на заетостта в страните от ЕС и извън него. Представено е правното регламентиране на заетостта и промишлеността в страната и по-специално някои моменти от международното законодателство – директиви, регламенти, закони и пр.

В **трета глава** е предложена методика за анализ на заетостта в промишлеността. С прилагането на тази методика е направена оценка на състоянието на заетостта в промишлеността в България и област Благоевград. Анализирани са и са оценени социално-икономическите фактори, влияещи върху заетостта в сектор промишленост. На базата на осъществено изследване на нагласите сред собственици и мениджъри на промишлени предприятия на територията на област Благоевград и на нагласите сред работещите лица в предприятията в промишления отрасъл на територията на област Благоевград е направен сравнителен анализ. На тази основа са изведени основните проблеми на заетостта в промишлеността в Благоевград. Разработен е модел за намаляване влиянието на външните фактори за осигуряване на трайна заетост в промишлеността.

In the conclusion, the results obtained have been summarized, the main conclusions have been formulated and the directions for future investigations have been pointed out in relation to the subject under review.

I consider **the scientific research frame** as correctly built. The author has formulated and substantiated his main research thesis by systematizing and reasoning the existing concepts, interpreting them correctly and in most cases making a justified point.

The style of the body text is concise and precise and the text is written in understandable scientific language. The data and the results are systematized graphically in the body text. In general, the dissertation stands out with precision, logical consistency, profoundness of the research and ambition to identify the problems and point out to approaches and methods for their solution.

The instrumentation employed is adequate to the problematic, based on the analysis and synthesis method, on empirical observation, statistical methods –grouping, tabular and graphical representation, correlation, regression and factor analysis, questionnaire method, hypothesis testing, SWOT analysis, field research and expert experience, cartographic method.

The abstract with its contents reflects accurately and reveals the basic moments and ideas in the dissertation. In the list of publications quoted and in their structure consistency is obvious and their number is sufficient

IV. Scientific and scientifically applied contributions of the dissertation

The dissertation of the PhD student Gergana Yocheva possesses two undisputed scientific values. **The contribution aspects** can be grouped in three separate directions: those of theoretical-methodological nature, those of theoretical- applicable nature and those of practically applicable nature.

The scientific contributions of theoretical and methodological nature found in the dissertation are related: обогатяване на научното познание по отношение развитието на заетостта в индустриалния сектор и извеждане на основните проблеми на заетостта в промишлеността.

The scientific contributions of theoretical and applicable nature are related: допълване на теорията и практиката на заетостта в промишлеността с характерни формулировки, разкриващи се в устойчивото развитие на индустрията в страната и дефиниране на възможностите и потребностите за устойчивото развитие на сектора.

In the practically applicable realm, the contributions in the dissertation pertain to the following: обосноваване на зависимостта на заетостта в промишлеността, извеждане на резултатите от конкретни статистически данни и оценка на влиянието на заетостта в

промишлеността в област Благоевград; определяне на основните проблеми на заетостта, разработване и апробиране на управленски модел за развитие на заетостта в промишлеността, отразяващ всички основни етапи при съвместното управление и развитие на сектора от всички ключови заинтересовани страни.

The major scientific and scientifically – applicable contributions are formulated correctly and they accurately reveal the scientific and applied results obtained. They are the outcome of independent and consistent scientific research and further develop in the theoretical and practical aspect the existing scientific knowledge in the field of control of construction projects.

V. Critical notes, recommendations and questions in relation to the dissertation

I have the following recommendations to the PhD student Gergana Yocheva:

1. Based on the fact that the topic is significant, relevant and concerns the problems of employment in industry, I think that it would arouse wider scientific interest. In this regard, I recommend that the results obtained be promoted in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases.

2. In future she should analyze, examine and compare the problems of employment in the industry with other countries in Europe, with the purpose of identifying successful practices and their application in Bulgaria.

VI. Summarized evaluation of the dissertation

The dissertation of Gergana Yocheva complies with the requirements of the Law on development of academic faculty in the Republic of Bulgaria, the Rules for its application and the Internal rules for development of the academic faculty in South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad. In it the doctoral student has demonstrated his capacity to conduct independent research and has accomplished theoretical and applied results constituting contribution to science and practice. The paper proposed is a serious research work, which deserves high appreciation. The dissertation written and the publications thereto enable the PhD student Gergana Yocheva to cover the minimum national requirements for acquisition of the education and scientific degree of Doctor.

The foregoing provides grounds for me to express my *positive evaluation for the dissertation and to propose to the honourable members of the Scientific Jury to take a*

decision to award Gergana Krumova Yocheva with the education and scientific degree of Doctor of Philosophy in the scientific specialty Economics and Management /Industry/.

17.09.2021

Drawn up by:

(Professor Milena Filipova Ph.D.)